

Bijlage 1

Friese taalregelingen in de Nederlandse wet- en regelgeving

De Nederlandse wet- en regelgeving is te raadplegen op www.wetten.nl

Fries in het onderwijs

Op alle scholen in de provincie Fryslân is het Fries een **regulier vak**, tenzij het college van gedeputeerde staten van Fryslân aan scholen ontheffing heeft verleend. Verder mogen de Friese scholen het Fries ook als **voertaal** in het onderwijs gebruiken. Daarnaast zijn **kerndoelen** voor het vak Fries vastgesteld voor het primair onderwijs en voor de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Het vak Fries kan tevens onderdeel uitmaken van het **eindexamenpakket** voor leerlingen in het voortgezet onderwijs. Ten aanzien van het onderwijs in het Fries gelden ook **bekwaamheidseisen** voor het onderwijspersoneel. Een en ander is – veelal specifiek voor de verschillende onderwijssoorten - geregeld in de onderwijswetgeving:

- Wet kinderopvang en kwaliteitseisen peuterspeelzalen (art. 1.55 en 2.12)
- Wet op het primair onderwijs (WPO) (art. 9 en 134)
- Wet op het voortgezet onderwijs (WVO) (art. 10, 10d, 11e, 13 en 14)
- Wet op de expertisecentra (WEC) (art. 13, 14, 18 en 128)
- Besluit kerndoelen WPO (bijlage)
- Besluit kerndoelen onderbouw VO (bijlage bij art. 1)
- Besluit kerndoelen WEC (bijlage 1)
- Inrichtingsbesluit WVO (art. 26b, 26c, 26e en 26h)
- Eindexamenbesluit VO (art. 23 en 24)
- Besluit bekwaamheidseisen onderwijspersoneel (art. 4.1 en 4.2)

Friese taal in rechtspraak en rechtsverkeer

Rechtspraak: Sinds 1956 mogen partijen zich bij de rechtbank en het gerechtshof in de provincie Fryslân van de Friese taal bedienen. De regels voor het gebruik van de Friese taal in de rechtszaal zijn opgenomen in de Wet gebruik Friese taal in het rechtsverkeer.

Rechtsverkeer: De Wet gebruik Friese taal in het rechtsverkeer geeft ook regels voor het opstellen en inschrijven van akten in de openbare registers. Hiervoor zijn verder Boek 2 van het BW, de Wet op het notarisambt, de Wet beëdigde tolken of vertalers en de Kadasterwet van belang. De Wet gebruik Friese taal in het rechtsverkeer bepaalt daarnaast dat akten van de burgerlijke stand in de provincie Fryslân in beide talen (Nederlands en Fries) worden opgemaakt. Hiermee wordt ook rekening gehouden in het Besluit burgerlijke stand 1994.

Familienamen: Op grond van het Besluit geslachtsnaamswijziging kunnen geslachtsnamen in bepaalde gevallen in de Friese taal worden verkregen.

- Wet gebruik Friese taal in het rechtsverkeer (alle artikelen)
- Burgerlijk Wetboek (BW) Boek 2 (art. 27 en 286)
- Wet op het notarisambt (art. 42)
- Kadasterwet (art. 9a en 41)
- Wet beëdigde tolken en vertalers (art. 35)
- Uitvoeringswet EEG-Executieverdrag (art. 2)
- Uitvoeringswet EG-executieverordening (art. 2)
- Besluit burgerlijke stand 1994 (art. 17)
- Besluit geslachtsnaamswijziging (art. 1)

Friese taal in het bestuurlijk verkeer

In het verkeer met overheden mogen de inwoners van de provincie Fryslân zich – binnen de grenzen van de wet – van de Friese taal bedienen. De hoofdregels voor het Fries als bestuurstaal worden vanaf 1995 gegeven in de **Algemene wet bestuursrecht**. De **beëdiging in het Fries** van lokale en provinciale bestuurders en politici is geregeld in Gemeentewet en Provinciewet. Vergelijkbare bepalingen voor de beëdiging van politici en bestuurders in de waterschappen is te vinden in de Waterschapswet. Bij **verkiezingen** voor gemeenteraden en provinciale staten in de provincie Fryslân mogen aanduidingen in het Fries worden gebruikt. Een en ander is geregeld in het Kiesbesluit. Voor de verkiezingen van het algemeen bestuur van een waterschap bestaat een vergelijkbare regeling in het Waterschapsbesluit.

- Algemene wet bestuursrecht (art. 2:7 t/m 2:12)
- Gemeentewet (art. 14, 41a, 65, 81g en 81s)
- Provinciewet (art. 14, 40a, 64, 79g e 79t)
- Waterschapswet (art. 34, 50 en 51e)
- Dienstenwet (art. 4)
- Uitvoeringswet EEG-Executieverdrag (art. 2)
- Kiesbesluit (art. H 2)
- Waterschapsbesluit (art. 2:17)

Friese taal in de culturele sfeer

In de culturele sfeer bestaan **weinig wettelijke regelingen** voor het Fries, met uitzondering van de Mediawet en de Wet op de vaste boekenprijs. Wel zijn er tal van **ministeriële regelingen** met daarin bepalingen ten aanzien van Friestalig **beroepstoneel** (specifiek cultuurbeleid), programma's en programmaonderdelen in de Friese taal bij de **publieke en commerciële omroep**.

De Gemeenschappelijke regeling Letterhoeke was de eerste ministeriële regeling die in zowel de Nederlandse als de Friese taal werd geplaatst in de Staatscourant. Dat gebeurde in 2002. Sindsdien zijn regelmatig besluiten die de Friese taal en cultuur betreffen, zowel in het Nederlands als in het Fries in de Staatscourant opgenomen.

- Wet op de vaste boekenprijs (art. 1)
- Mediawet 2008 (publieke omroep: art. 2.122; commerciële omroep: art. 3.24)
- Regeling aanvraag en vergelijkende toets vergunningen commerciële radio-omroep 2003 (art. 21 en bijlagen 6 en 7)
- Regeling vervolg verdeling frequenties commerciële radio-omroep (art. 21 en bijlagen 6 en 7)
- Regeling aanvraag en vergelijkende toets vergunningen kavels A7 en A8 in de FM-band en aanvraag vergunningen voor frequentieruimte in band III (art. 11 en bijlagen 1 en 3)
- Regeling op het specifieke cultuurbeleid (art. 3.9)
- Gemeenschappelijke regeling Letterhoeke